

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2021/1663

2021 m. balandžio 29 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl bendrosios įmonės SESAR 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

- atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl bendrosios įmonės SESAR 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,
 - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0106/2021),
- A. kadangi bendroji įmonė SESAR (toliau – Bendroji įmonė) buvo įsteigta 2007 m. vasario mėn. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 219/2007 ⁽¹⁾, kad vykdytų Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programą (SESAR), kurios tikslas – integruoti ir koordinuoti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, kad būtų modernizuotas Sąjungos oro eismo valdymas (OEV); kadangi didžiausias Sąjungos įnašas į programą „SESAR 1“ yra 700 000 000 EUR;
- B. kadangi, priėmus Tarybos reglamentą (ES) Nr. 721/2014 ⁽²⁾ ir patvirtinus programą „SESAR 2020“, Bendrosios įmonės veiklos laikotarpis buvo pratęstas iki 2024 m. gruodžio 31 d.;
- C. kadangi Bendroji įmonė sukurta kaip viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, o steigiamosios narės yra Sąjunga ir Eurokontrolė;
- D. kadangi Sąjungos (įskaitant ELPA) įnašas į 2014–2024 m. programą „SESAR 2020“, finansuojamą pagal programą „Horizontas 2020“, yra 585 000 000 EUR;

Bendrosios pastabos

1. pažymi, kad Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) savo ataskaitoje dėl Bendrosios įmonės 2019 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) padarė išvadą, kad Bendrosios įmonės finansinė būklė 2019 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai, grynųjų pinigų srautai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal Bendrosios įmonės Finansinių reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles; pažymi, kad finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;
2. pažymi, kad Komisija Bendrajai įmonei lėšų skyrė iš Septintosios bendrosios programos ir programos „Horizontas 2020“, taip pat iš transeuropinio transporto tinklo (TEN-T), finansuoto pagal 2007–2013 m. daugiametę finansinę programą, ir iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP), finansuojamos pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą;
3. pažymi, kad 2015 m. paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą, Bendrosios įmonės nariais tapo 19 aviacijos sektoriaus viešųjų ir privačių subjektų;
4. pažymi, kad Bendroji įmonė pagal programą „Horizontas 2020“ paskelbė du kvietimus teikti pasiūlymus ir kad po antrojo etapo kvietimo teikti pasiūlymus atrinkta 15 pasiūlymų ir pradėta 13 projektų, o po ketvirtojo kvietimo atlikti tiriamuosius mokslinius tyrimus atrinkti 29 pasiūlymai; pažymi, kad 2019 m. užbaigus vykdyti programos „SESAR 2020“ pirmąjį etapą, buvo sukurtas 21 industrializavimui parengtas SESAR sprendinys; pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė pagal programą „SESAR 2020“ vykdė 70 projektų, kuriuos sudarė 17 tiriamųjų mokslinių tyrimų projektų, 32 pramoninių tyrimų ir patvirtinimo projektai ir 21 projektas, skirtas labai didelio masto demonstracijoms (iš kurių septyni buvo įgyvendinti per metus); pažymi, kad Bendroji įmonė priėmė atnaujintą 2020 m. Europos oro eismo valdymo pagrindinį planą ir teikė paramą Komisijai dėl technologinių Bendro Europos dangaus aspektų;

⁽¹⁾ 2007 m. vasario 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendrosios įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo (OL L 64, 2007 3 2, p. 1).

⁽²⁾ 2014 m. birželio 16 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 721/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendrosios įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo siekiant pratęsti bendrosios įmonės veiklą iki 2024 m. (OL L 192, 2014 7 1, p. 1).

5. atkreipia dėmesį į didėjančią Bendrosios įmonės darbo besiformuojančių technologijų srityje svarbą, nes šios technologijos sudaro galimybes kurti autonominius ir bepiločius orlaivius;
6. ragina parengti išsamią programą, į kurią būtų įtraukti visi veiksmai siekiant užbaigti naujos kartos oro eismo valdymo sistemos vystymo etapą;
7. pažymi, kad vienas iš pagrindinių Bendrosios įmonės pasiekimų – laisvų maršrutų nustatymas siekiant sumažinti skrydžių skaičių ir kuro išmetamųjų teršalų kiekį; mano, kad ją pakeisianti įmonė turėtų toliau prisidėti prie aviacijos sektoriaus tvarumo, atsižvelgiant į Žaliojo kurso tikslus; be to, mano, kad pakeisianti įmonė turėtų prisidėti prie to, kad aviacijos rinka taptų lankstesnė ir atsparesnė eismo svyravimams, sukuriant Bendrą Europos dangų kaip veiksmingiausią ir labiausiai aplinką tausojančią oro erdvę pasaulyje;

Biudžeto ir finansų valdymas

8. pažymi, kad 2019 m. bendrą turimą biudžetą, įskaitant naujai įtrauktus nepanaudotus ankstesnių metų asignavimus, asignuotąsias pajamas ir asignavimų persikirstymus kitiems metams, sudarė 161 041 597 EUR išpareigojimų asignavimų (iš jų 112 618 000 EUR iš Sąjungos biudžeto) ir 183 279 715 EUR mokėjimų asignavimų (iš jų 113 733 525 EUR iš Sąjungos biudžeto);
9. pažymi, kad programa „SESAR 1“, įgyvendinta pagal Septintąją bendrąją programą, buvo oficialiai baigta 2016 m., o paskutiniai taisomieji mokėjimai ir permokų grąžinimas paramos gavėjams buvo baigti 2019 m.; pažymi, kad užbaigus programą „SESAR 1“, Bendroji įmonė nustatė, kad iš jos narių gautų perteklinių finansinių įnašų suma siekia 30 767 098 EUR; šiuo atžvilgiu pažymi, kad pagal steigiamojo akto 13 straipsnį Bendrosios įmonės nariai tikėtis, kad jų atitinkamų perteklinių įnašų sumos jiems bus kompensuotos, gali tik tuo atveju, jei Bendroji įmonė bus likviduota iki 2024 m. gruodžio 31 d.; remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad, remiantis Bendrosios įmonės apskaitos informacija, šią sumą atitinkamiems Bendrosios įmonės nariams reikia kompensuoti taip: maždaug 23 800 000 EUR – Komisijai, 4 800 000 EUR – Eurokontrolėi ir 2 100 000 EUR – pramonės nariams; be to, remdamasis Audito Rūmų ataskaita, pažymi, kad Bendroji įmonė informavo Komisiją apie šią padėtį 2018 m. gegužės mėn. ir 2019 m. balandžio mėn. ir kad neradus pragmatiško ankstyvo kompensavimo sprendimo būdo, šios lėšos išlieka Bendrosios įmonės nuosavybe ir nėra naudojamos mokslinių tyrimų projektams, o tai prieštarauja patikimo finansų valdymo principui; remdamasis Bendrosios įmonės atsakymu tuo klausimu pažymi, kad Bendroji įmonė sprendimo projektą nusiuntė apsvarstyti administracinei valdybai, kad ji Bendrajai įmonei suteiktų teisinį pagrindą grąžinti perteklinius piniginius įnašus, susijusius su programa „SESAR 1“, ir kad šiuo metu vyksta šiam sprendimui taikytina rašytinė procedūra ir kai tik sprendimas bus priimtas, Bendroji įmonė kompensuos sumokėtus įnašus pagal Biudžeto generalinio direktorato rekomendacijas, o tai leis sklandžiai uždaryti programos „SESAR 1“ sąskaitas; ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie visus pokyčius šioje srityje;
10. pažymi, kad 2019 m. pabaigoje Sąjungos įnašą į programos „SESAR 1“ biudžetą iš viso sudarė 634 136 000 EUR, Eurokontrolės įnašą iš viso sudarė 560 732 000 EUR, iš kurių 422 943 000 EUR buvo patvirtinti nepiniginiai įnašai, o pramonės atstovų įnašą iš viso sudarė 539 780 000 EUR, iš kurių 514 302 000 EUR buvo patvirtinti nepiniginiai įnašai; atkreipia dėmesį į tai, kad apskritai faktiškai programa „SESAR 1“ įvykdyta 90 proc.;
11. pažymi, kad iš 585 000 000 EUR Sąjungos subsidijos, numatytos Tarybos reglamente (ES) Nr. 721/2014, iki 2019 m. pabaigos bendras Sąjungos (Mobilumo ir transporto generalinio direktorato) piniginis įnašas, skiriamas pagal programą „Horizontas 2020“ Bendrosios įmonės veiklai finansuoti, sudarė 330 987 000 EUR; be to, pažymi, kad, kalbant apie programą „Horizontas 2020“, 2019 m. pabaigoje Eurokontrolė iš viso skyrė 13 719 000 EUR grynųjų pinigų ir 59 603 000 EUR patvirtintų nepiniginių įnašų, o kiti nariai – 5 276 000 EUR grynųjų pinigų ir 107 924 000 EUR patvirtintų nepiniginių įnašų;
12. pažymi, kad iš 124,8 mln. EUR įvykdytų pajamų, kurias 2019 m. gavo programa „SESAR 2020“, Sąjungos įnašas sudarė 114,1 mln. EUR, o Eurokontrolės – 1,8 mln. EUR;
13. pažymi, kad bendrosiose įmonėse taikomos skirtingos procedūros, pagal kurias gaunamas finansinis įnašas iš bendrųjų įmonių privačiojo sektoriaus narių; ragina suderinti nepiniginio įnašo apskaičiavimą visose bendrosiose įmonėse, kad būtų nustatyta bendra procedūra; toje bendroje procedūroje turėtų būti numatyti skaidrūs ir efektyvūs vertinimo metodai, kuriuos taikant būtų apskaičiuota tikroji įnašo vertė; ragina Audito Rūmus sudaryti sąlygas tikrinti nepriklausomų išorės auditorių atliekamus auditus; taip pat ragina sukurti tinkamą teisinę sistemą siekiant užtikrinti, kad reikalinga finansinio įnašo suma būtų pasiekta iki programos pabaigos; teisinė sistema galėtų apimti reikalavimus, pagal kuriuos privačiojo sektoriaus įnašas turėtų būti sumokėtas ne vėliau kaip atitinkamas Sąjungos įnašas;

14. pažymi, kad 2019 m. galutiniai programos „SESAR 2020“ įsipareigojimų asignavimai sudarė 159 845 788 EUR, o galutiniai mokėjimų asignavimai – 181 529 090 EUR; remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad, kalbant apie 2019 m. Bendrosios įmonės biudžetą, skirtą programos „Horizontas 2020“ projektams, įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis atitinkamai buvo 95 proc. ir 83,6 proc.; atkreipia dėmesį į tai, kad vykdant programos „Horizontas 2020“ projektus pasiektas maksimalus augimo lygis, o programos „SESAR 2020“ vykdymas yra spartinamas;
15. pažymi, kad, Komisijai paskelbus naująjį finansinį pagrindų reglamentą ⁽³⁾, 2019 m. Bendroji įmonė paskelbė savo naujas finansines taisykles;

Veikla

16. atkreipia dėmesį į Bendrosios įmonės 2019 m. pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, visų pirma į bendruosius programos „Horizontas 2020“ pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, skirtus veiklos rezultatams ir kompleksiniams klausimams stebėti, konkrečius Bendrosios įmonės pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius ir rodiklius, susijusius su Bendro Europos dangaus veiklos siekiais, apibrėžtais Europos oro eismo valdymo pagrindiniame plane;
17. prašo, kad bendroji įmonė persvarstytų savo komunikacijos strategiją, siekdama užtikrinti, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai žinotų apie jos misiją, veiklą ir laimėjimus;
18. pažymi, kad Bendroji įmonė pasiekė visus tikslus, nustatytus 2019–2021 m. bendrajame programavimo dokumente, kuris 2019 m. buvo sudarytas remiantis šešiomis veiklos sritimis; pažymi, kad 2019 m. kovo mėn. Bendroji įmonė paskelbė oro erdvės architektūros tyrimą, po kurio rugsėjo mėn. parengtas pereinamojo laikotarpio planas, kuriame nustatytos trys pagrindinės veiklos ir techninės priemonės, kurias reikia įgyvendinti artimiausiu metu (2020–2025 m.), kad būtų pradėti vykdyti tyrime nurodyti pokyčiai; be to, pažymi, kad Bendroji įmonė sėkmingai siekia 2015 m. Europos oro eismo valdymo pagrindiniame plane nustatytų mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslų ir laikosi jame numatyto grafiko;
19. atkreipia dėmesį į 0,79 vertės svėrto poveikį, apie kurį pranešta 2019 m., ir į programos pabaigoje prognozuojamą 1,40 vertės svėrto poveikį, kuris apskaičiuotas taikant laikotarpio vidurio vertinime naudotą Komisijos metodą, taip pat į tai, kad faktinė Bendrosios įmonės svėrto poveikio vertė tolygiai artėja prie tikslinių verčių;
20. pažymi, kad Bendrosios įmonės 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje lyčių pusiausvyros srities pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo, tačiau vis dėlto išliko žemi – tik 19 proc. moterų dalyvauja programos „Horizontas 2020“ projektuose ir 20 proc. moterų yra projektų koordinatorės; apgailestauja, kad 2019 m. nenurodyta moterų procentinė dalis Komisijos patariamose ir ekspertų grupėse, vertinimo komisijose ir kituose organuose;
21. palankiai vertina Audito Rūmų specialiąją ataskaitą dėl SESAR veiklos ir ragina reguliariai rengti specialiąsias ataskaitas; ragina Komisiją ir Audito Rūmus parengti išsamų veiklos rezultatų stebėjimo metodą, kad būtų galima įvertinti Bendrosios įmonės teikiamą pridėtinę vertę ir įtraukti socialinį poveikį, poveikį užimtumui bei poveikį rinkai; vertinimo rezultatai turėtų būti naudojami ateityje skiriant arba perskirstant Sąjungos finansavimą;
22. pažymi, kad intelektinės nuosavybės teisių klausimas turi būti įtrauktas į visas sutartis, kurios gali duoti numatytą poveikį arba veiklos rezultatą; jomis siekiama apsaugoti atskirų kūrėjų teises, o taip pat pateikti išsamią informaciją apie tai, kaip ta teise bus naudojama ateityje; kadangi veikla finansuojama, be kita ko, viešosiomis lėšomis, rezultatai turėtų būti skaidrūs, prieinami visuomenei ir jiems turėtų būti taikomi specialūs reikalavimai, pvz., sąveika, jei būtina; ragina Komisiją sukurti teisinę intelektinės nuosavybės teisių ir jų įgyvendinimo rinkoje sistemą, kuri, be kita ko, apimtų specialius reikalavimus ir pelno paskirstymą;

Viešųjų pirkimų ir įdarbinimo procedūros

23. pažymi, kad 2019 m. gruodžio 31 d. Bendrojoje įmonėje dirbo 40 darbuotojų (38 laikinieji darbuotojai ir du deleguoti nacionaliniai ekspertai), palyginti su etatų plane nurodytais 42 darbuotojais (t. y. 39 laikiniais darbuotojais ir trimis deleguotais nacionaliniais ekspertais); pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė įdiegė Komisijos sukurtą žmoniškųjų išteklių informacinę sistemą „Sysper for Agencies“; be to, pažymi, kad Bendroji įmonė į naująją organizacijos struktūros schemą įtraukė vyriausiąją finansininką (įdarbintas iš išorės), taip sustiprindama savo finansų funkciją; palankiai vertina tai, kad 54 proc. įdarbintų darbuotojų yra moterys, tačiau apgailestauja, kad trūksta duomenų apie lyčių lygybę pagal sutarčių tipą ir darbuotojų pareigų lygį;
24. atkreipia dėmesį į 2019 m. žmoniškųjų išteklių lyginamosios analizės rezultatus: esama 59,29 proc. pagrindinės veiklos etatų, 30 proc. administracinių ir 10,71 proc. finansų ir kontrolės etatų;

⁽³⁾ 2018 m. gruodžio 18 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/715 dėl finansinio pagrindų reglamento, taikomo organams, įsteigtiems pagal SESV ir Euratomo sutartį ir nurodytiems Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 70 straipsnyje (OL L 122, 2019 5 10, p. 1).

25. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė pasirašė 30 sutarčių, įskaitant 24 specialiąsias sutartis, kuriomis įgyvendinamos Bendrosios įmonės preliminariosios sutartys ir tarpinstituciniai susitarimai, ir buvo vykdomos aštuonios viešųjų pirkimų procedūros;

Vidaus kontrolė

26. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad Bendroji įmonė nustatė patikimas *ex ante* kontrolės procedūras, pagrįstas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūromis vietoje, ir kad ji privalo įgyvendinti Komisijos naują vidaus kontrolės sistemą, kuri grindžiama 17 vidaus kontrolės principų, ir kad 2019 m. pabaigoje Bendroji įmonė jau užbaigė dabartinę vidaus kontrolės sistemą pagrįstą trūkumų analizę ir apibrėžė rodiklius (vadinamąsias „priemonės“) dėl daugumos naujų vidaus kontrolės principų ir susijusių charakteristikų; remdamasis Audito Rūmų ataskaita taip pat pažymi, kad dauguma šių rodiklių buvo susiję su kontrolės veiklos vykdymu, o ne su jos veiksmingumu, ir kad Bendroji įmonė vis tiek toliau turi kurti atitinkamus pagrindinius kontrolės rodiklius, kad įvertintų savo kontrolės veiklos veiksmingumą ir nustatytų kontrolės trūkumus; remdamasis Bendrosios įmonės atsakymu pažymi, kad Bendroji įmonė pradėjo vykdyti vidaus projektą atitinkamiems pagrindiniams kontrolės rodikliams sukurti, kuris jai leis įvertinti savo kontrolės veiklos veiksmingumą ir nustatyti kontrolės trūkumus, ir kad šie veiksmai bus grindžiami nuo 2017 m. atliktu darbu ir juos ketinama įgyvendinti iki 2020 m. pabaigos;
27. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad už programos „Horizontas 2020“ mokėjimų *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos bendra audito tarnyba ir kad, remiantis turimais *ex post* audito rezultatais 2019 m. pabaigoje, Bendroji įmonė pranešė apie programos „Horizontas 2020“ projektų reprezentatyvų klaidų lygį (2,61 proc.) ir likutinių klaidų lygį (1,61 proc.) (patvirtinimai ir galutiniai mokėjimai); remdamasis Komisijos pasiūlymu dėl programos „Horizontas 2020“ reglamento pažymi, kad 2–5 proc. intervalo metinės klaidų rizikos dydis yra realistinis tikslas, atsižvelgiant į kontrolės išlaidas, siūlomas taisyklių paprastinimo priemones ir susijusią riziką, siejamą su mokslinių tyrimų projekto išlaidų atlyginimu, o galutinis tikslas – pasiekti, kad programų įgyvendinimo pabaigoje, įvertinus finansinį visų auditų, taisomųjų ir susigrąžinimo priemonių poveikį, likutinių klaidų dydis būtų kuo artimesnis 2 proc.;
28. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad, Audito Rūmai, vykdydami veiklos mokėjimų kontrolę, atliko atsitiktinai į imtį įtrauktų 2019 m. atliktų mokėjimų galutiniams paramos gavėjams pagal programą „Horizontas 2020“ auditą, kad patvirtintų *ex post* audito klaidų lygius, ir kad šių išsamių auditų rezultatai atskleidė, kad nebuvo jokių reikšmingų klaidų arba kontrolės trūkumų, susijusių su į imtį įtrauktais Bendrosios įmonės paramos gavėjais;
29. pažymi, kad 2019 m. spalio mėn. Bendroji įmonė surengė tik vieną praktinį rizikos valdymo seminarą, o ne įprastus du, numatytus jos rizikos valdymo politikoje; ragina Bendrąją įmonę rengti praktinius rizikos valdymo seminarus tokia tvarka, kuri numatyta jos politikoje;
30. pažymi, kad administracinės valdybos narių gyvenimo aprašymai ir interesų deklaracijos neskelbiami; ragina Bendrąją įmonę paskelbti administracinės valdybos narių gyvenimo aprašymus ir interesų deklaracijas, remiantis skaidrumo sistema, ir užtikrinti vartotojams patogią prieigą prie jų;

Vidaus auditai

31. pažymi, kad 2019 m. gegužės mėn. Bendroji įmonė paskelbė savo 2019–2021 m. strateginį vidaus audito planą, todėl, atsižvelgusi į tai, Vidaus audito tarnyba ketina atlikti dotacijų įgyvendinimo ir programų valdymo, nepiniginių įnašų patvirtinimo proceso, žmogiškųjų išteklių valdymo ir, tikėtina, dar dviejų papildomų rizikos sričių auditą; pažymi, kad 2019 m. Vidaus audito struktūra atliko sukčiavimo rizikos vertinimą, atnaujino Bendrosios įmonės kovos su sukčiavimu strategiją, konsultavosi dėl rizikos ir kontrolės priemonių ir stebėjo, kaip įgyvendinami keli su ankstesniais auditais susiję veiksmų planai, bei ėmėsi tolesnių veiksmų; pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė neturėjo naujų ar atvirų rekomendacijų ir kad, visų pirma, Bendroji įmonė įgyvendino tris ankstesnes atviras audito rekomendacijas dėl veiklos koordinavimo su Bendro įgyvendinimo centru (BĮC) ir BĮC priemonių ir paslaugų įgyvendinimo.